

Werkgroep Vitale Wijk vindt:

Den Hoorn kan niet zonder een fysieke ontmoetingsplek in de nieuwe Hoornbloem, en die moet niet alleen de (nieuwe) bewoners ten dienste staan, maar ook anderen in Den Hoorn.

De werkgroep Vitale Wijk is een burgerinitiatief dat is gestart in de Pinksterbloem. De aanleiding is het besef

- dat het aantal ouderen (65+) voorlopig nog zal toenemen,
- dat ouderen worden geacht zo lang mogelijk zelfstandig te wonen,
- dat de vraag naar zorg voorlopig nog zal toenemen,
- dat de verschillende zorginstellingen (van thuiszorg tot huisartsen) met toenemende financiële en personeelstekorten kampen,
- en dat de doorstroom naar kleinere senioren woningen vanuit grotere eensgezinswoningen niet op gang komt omdat deze woningen er simpelweg niet of nauwelijks zijn.

Inmiddels groeit de overtuiging dat er een prima uitweg is uit deze groeiende mismatch tussen toenemende zorgvraag en onvoldoende zorgaanbod. Dat vergt wel dat bewoners in de eigen straat en buurt elkaar meer gaan bijstaan (nabuurschap, informele netwerken). Daarom is de werkgroep Vitale Wijk begonnen met het activeren van medebewoners. Want uiteindelijk zullen we meer en meer elkaar moeten gaan helpen. Uiteraard nog steeds met hulp van zorgprofessionals, maar die zullen meer op afstand staan en vooral nodig zijn voor medische en specialistische taken. De ondersteuning van minder vitale ouderen en de vaak overbelaste mantelzorger (boodschappen, een praatje, vervoer naar een arts, een klusje in huis) kan heel goed uit het informele netwerk van buurtbewoners komen.

Uit de vele ervaringen elders in het land waarin bewoners elkaar al op allerlei manieren actief bijstaan, is ons duidelijk geworden dat informele ondersteunende netwerken alleen kunnen worden gevormd en met voldoende continuïteit functioneren als mensen elkaar goed genoeg kennen en vertrouwen. Pas dán durf je hulp te vragen, pas dán durf je hulp aan te bieden. En pas dán gaan mensen samenwerken om anderen te helpen. En dan blijkt ook dat mensen er energie van krijgen als ze iets voor iemand anders kunnen betekenen, en als een beroep wordt gedaan op hun kennis en vaardigheden in een ondersteunend netwerk.

Oog hebben voor elkaars behoeften, de behoefte te willen bijdragen aan een prettig leefbare buurt waarin we elkaar iets gunnen maar ook iets van anderen durven vragen als we dat nodig hebben, zulke gemeenschapszin of nabuurschap zoals dat ook wel wordt genoemd, dat ontstaat echter niet vanzelf. Daar moeten we met elkaar over praten (waar willen we heen?), zullen we ieders goede bedoelingen en concrete onderlinge ondersteuning op elkaar willen afstemmen, en is het verstandig de voortgang te bewaken (bereiken we wat we willen?) en waar nodig aard en vorm van de ondersteuning bij te stellen.

Om dat allemaal in informele netwerken met een zekere continuïteit voor elkaar te krijgen, is het essentieel dat mensen uit de buurt elkaar kunnen ontmoeten. Dat elkaar treffen moet laagdrempelig kunnen: in de wijk, vaak genoeg, niet altijd met een specifiek doel of een specifieke activiteit. Dat blijkt ook telkens weer uit de ervaringen elders in het land: een fysieke ontmoetingsplek is cruciaal

voor de activering van bewoners in een wijk, en dat geldt zeker voor de ouderen in de wijk. Elkaar (leren) kennen gaat hand in hand met activering. Gezamenlijke activiteiten versterken de sociale basis en het welzijn van alle betrokkenen (positieve gezondheid!)¹. Gezamenlijk spelen en bewegen, koken en eten, boeken lezen en de krant bespreken zijn hiervan voorbeelden. Een hoger welzijn en een versterkte sociale basis is dan de springplank voor aanvullende activiteiten, zoals elkaar helpen bij klussen in en om het huis, het aanvragen van bijvoorbeeld WMO-ondersteuning, het organiseren van onderlinge zorg en ondersteuning (vervoer naar ziekenhuis, boodschappen), en daarmee ook het voorkomen, signaleren en aanpakken van verveling, eenzaamheid en hulpeloosheid.

Wist u dat ouderen met een beperkt sociaal netwerk een hoger risico lopen om eerder te overlijden dan rokers? Zie hiervoor: Manu Keirse (2021), *Anders leven: Pleidooi voor een humanere en meer verbonden samenleving*. Tilt, Uitgeverij Lannoo.

Als we beseffen dat het welzijn van ouderen en de ouderenzorg in de toekomst veel meer dan nu *met* en *voor elkaar* zal moeten worden georganiseerd, dan zijn alleen al om die reden meer fysieke ontmoetingsruimten nodig. De bouw van woningen voor ouderen op het terrein van De Hoornbloem biedt hiervoor een uitgelezen kans. Want niet alleen de ouderen die er gaan wonen hebben dat nodig om tot een op elkaar betrokken gemeenschap te kunnen uitgroeien. Zo'n ontmoetingsplek is ook de schakel naar de bewoners in de omgeving en kan zo de krachten van nabuurschap versterken. En vanwege de centrale ligging heeft zo'n ontmoetingsruimte ook een sociale netwerken wevende functie voor de omliggende buurten in Den Hoorn. Want laten we eerlijk zijn: er zijn te weinig ontmoetingsruimten in Den Hoorn.

En dat betekent dat de ontmoetingsruimte in de nieuwe Hoornbloem een essentiële voorziening is. Deze dient niet alleen de eigen bewoners, maar faciliteert ook informele netwerken in een veel grotere straal daar omheen.

Natuurlijk hangt het welzijn van en de zorg voor ouderen in de nieuwe Hoornbloem en directe omgeving niet alleen af van een hierbij passende ontmoetingsruimte. Zo weten we dat de vitaliteit van alle bewoners wordt gestimuleerd als meer vitale ouderen én ouderen met een (beperkte en uitgebreidere) hulpvraag bij elkaar wonen. Maar daarmee gaat het direct over veel meer dan het belang van een ontmoetingsruimte. Het ontwerp van de nieuwe Hoornbloem vergt naar onze opvatting een samenhangende visie op het welzijn van en de zorg voor ouderen in de gemeente met een beeld van het type woningen en woonvormen die daarvoor nodig zijn. De werkgroep Vitale Wijk pleit er met klem voor om de nieuwe Hoornbloem vanuit zo'n visie te ontwerpen, inclusief een hierbij passende ontmoetingsruimte zoals hiervoor is uiteengezet.

¹ Positieve gezondheid: het vermogen zich aan te passen en eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.